

İÇİNDEKİLER

ANAYASA HUKUKU

06

İNSAN HAKLARI

103

İDARE HUKUKU

207

TÜRKİYE'NİN İDARİ YAPISI

297

MAHALLİ İDARELER

355

Ön Bölüm

DEVLET VE ANAYASA

I. DEVLET

Bir ülkede yaşayan insan topluluklarının bir siyasi iktidar altında örgütlenmesi sonucu oluşan kamu gücüne sahip hukuki kişiliktir.

Devletin üç temel unsuru vardır: İnsan, ülke ve egemenlik.

Devlet Biçimleri

Üniter Devlet

Siyasi otoritenin **tek merkezde** toplandığı, merkezi otoritenin tek bir anayasa ile sağlandığı devletlerdir. Yasama organının yaptığı kanunlar tüm ülkede uygulanır. Türkiye, Fransa, Yunanistan gibi.

Federal Devlet

Ortak bir anayasa altında federe birimlerden ya da eyaletlerden oluşan devlet biçimidir. Bu tip devletlerde ayrıca **her eyaletin kendi anayasası, yasama, yürütme ve yargı organları** vardır. ABD, Almanya, Kanada, Belçika, Irak, İsviçre, Avustralya, Rusya gibi.

Bölgeci Devlet

Üniter devletle federal devlet arası bir ara modeldir. **Özerk bölgelerden** oluşur. Özerk bölgeler kendilerine ait yerel meclise ve belli şartlarda yasama yetkisine sahiptirler. Ancak özerk bölgelerin kendilerine ait anayasası olmaz. İspanya, İtalya gibi.

Konfederal Devlet

Bağımsız devletler tarafından egemenliklerini koruma şartı ile oluşturulan ve üye devletlere diledikleri zaman ayrılma hakkı tanıyan karma devlet biçimidir. Günümüzde pek örneği yoktur.

II. ANAYASA

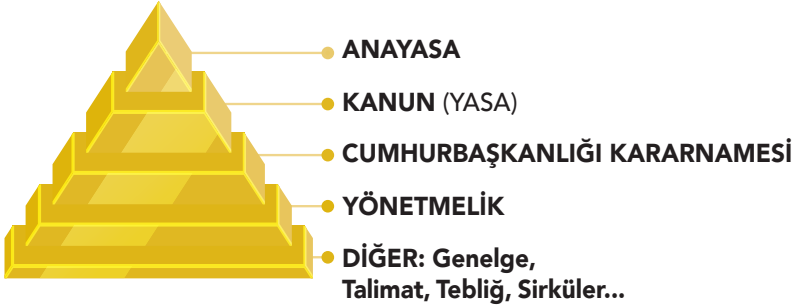
Maddî Anlamda Anayasa

Devlet **iktidarını** tanımlayan (onun kim ya da ne olduğunu söyleyen); bireylerin sahip olduğu **temel hak ve hürriyetleri** devlet iktidarına karşı güvence altına alan ve aynı iktidarın (yasama-yürütme-yargı) örgütlenişi ve kullanımını belirleyen bir hukuksal metindir.

Şeklî Anlamda Anayasa

Normlar hiyerarşisinde en üst sırayı işgal eden ve yasalardan farklı bir usulle konulan ve değiştirilebilen hukuk kurallarının bütünü olarak tanımlanmaktadır.

Normlar hiyerarşisinde hiçbir hukuk kuralı anayasaya aykırı olamaz. Aykırılık sorununu çözen anayasa mahkemeleridir.

Anayasa'nın Yapımı ve Değiştirilmesi

Anayasalar **asli kurucu iktidar** tarafından yazılır. Bir darbe ya da işgal sonrası devleti kuran ve bütün hukuksal düzenin dışında olan iktidar sırf bir anayasa yazmak amacıyla kurucu meclisler oluşturur. Anayasaları kaleme alan bu kurucu meclislerdir. Daha genel olarak bir anayasa yapan iktidara asli kurucu iktidar adı verilir. Asli kurucu iktidar tarafından yazılan anayasa, belli kayıtlar altında değiştirilebilir.

Anayasa değişikliği yapma yetkisine sahip iktidara tali kurucu iktidar denir. Ancak **tali kurucu iktidar** anayasayı değiştirirken asli kurucu iktidarın koyduğu kurallara ve usullere bağlıdır. Anayasa değişikliği yapma yetkisi hukukumuzda TBMM'ye aittir. Ancak belli durumlarda Cumhurbaşkanı ve seçmenler de (halkoylaması yolu ile) değişiklik sürecine katılırlar.

Bölüm Bir

İnsan Hakları Kavramı

İnsanların, insan olması dolayısıyla sahip olduğu temel hak ve özgürlükler olarak tanımlanan insan hakları **insan onurunu** korumayı amaçlar. İnsan hakları kavramı, herkesin dokunulamaz bir takım hakları olduğu anlayışı üzerine kuruludur. Bu hakların temelinde, insanın değerli bir varlık olduğu anlayışı yatar. İnsan hakları terimi, insan haklarının hem kaynağını hem de niteliğini gösterir.

İnsan haklarının kaynağı; insanın doğası, insan olma niteliğidir. İnsan hakları, onurlu bir yaşam sürdürebilmek için insanların doğası gereği sahip olduğu insan onuruna dayanır. İnsan onurunu güvenceye alan bütün haklar, İnsan hakları kapsamına girer. Diğer bütün hukuk kuralları da bu temel değere bağlı olmak zorundadırlar.

İnsan hakları kavramı, gerçekleşmiş durumdan çok, gerçekleştirilmesi gerekeni, bir ideali deyimler, **olması gerekeni** anlatır. İnsan hakları, ırk, din, dil ayrımı gözetmeksizin tüm insanların yararlanabileceği haklardır. Bu haklardan yararlanmak bakımından **vatan-
daş ve yabancı arasında ayrım yoktur.** İnsan hakları, felsefi nitelikli, etik değerli bir kavramdır. Diğer yandan insan hakları terimi bir ideali içerir. İnsan hakları kavramının düşünsel açıdan en temel boyutu toplumda **adaletin** sağlanmasıdır. İnsan hakkı; hangi ulusal, etnik, dini, zümrevi veya mesleki topluluktan olursa olsun, her kişinin yalnızca insan olmak itibarıyla sahip bulunduğu değer ve tercih özgürlüğünün, siyasi otorite tarafından tanınmasını ve her çeşit dış müdahaleye karşı korunmasını gerektiren en üstün ahlaki iddia veya taleptir.

1. İnsan Hakları ve İlgili Kavramlar

İnsan hakları kavramı çoğu kez bir ayrım yapılmaksızın; “temel haklar”, “temel hak ve özgürlükler”, “anayasal haklar”, “kamu özgürlükleri”, “hak” ve “özgürlük (hürriyet)” kavramları ile birlikte ele alınmaktadır. Çoğunlukla bunlar eş anlamda kullanılan kavramlardır. Ancak bunlar arasında bazı farklılıklar vardır. Bu kavramlardan hiç biri insan hakları kavramı kadar geniş kapsamlı değildir. İnsan hakları kavramı, **pozitif hukuk tarafından tanınmış olsun olmasın**, insanların insan olmak dolayısıyla sahip olmaları gerekli tüm hak ve özgürlükleri ifade etmektedir. Bu kavramlar aşağıda ele alınacaktır.

İDARE HUKUKUNA GİRİŞ

A. İDARE – İDARİ FONKSİYON

Organik (Yapısal) Anlamda İdare

Yürütme (+), Yasama (-), Yargı (-)

- Organik anlamda idare, devletin yasama ve yargı organları dışında kalan kuruluşları ile kamu tüzel kişilerini ifade etmektedir.
- Organik Anlamda İdare = Devlet tüzel kişiliğine sahip olanlar (yasama ve yargı hariç) + Kamu tüzel kişileri
- İdareyi teşkilat (örgüt) düzeyinde açıklar.
- Yasamanın TBMM işlemleri, milletvekili ve yasamaya ilişkin diğer işlemlerin dışındakiler (memurlar, diğer çalışanlar) ile ilgili her şey organik anlamda idarenin kapsamındadır.
- Yargının da yine hakim, savcıya ilişkin işlemlerin dışındakiler (memurlar ve diğer çalışanlar) ile ilgili her şey organik anlamda idarenin kapsamındadır.

Fonksiyonel (İşlevsel) Anlamda İdare

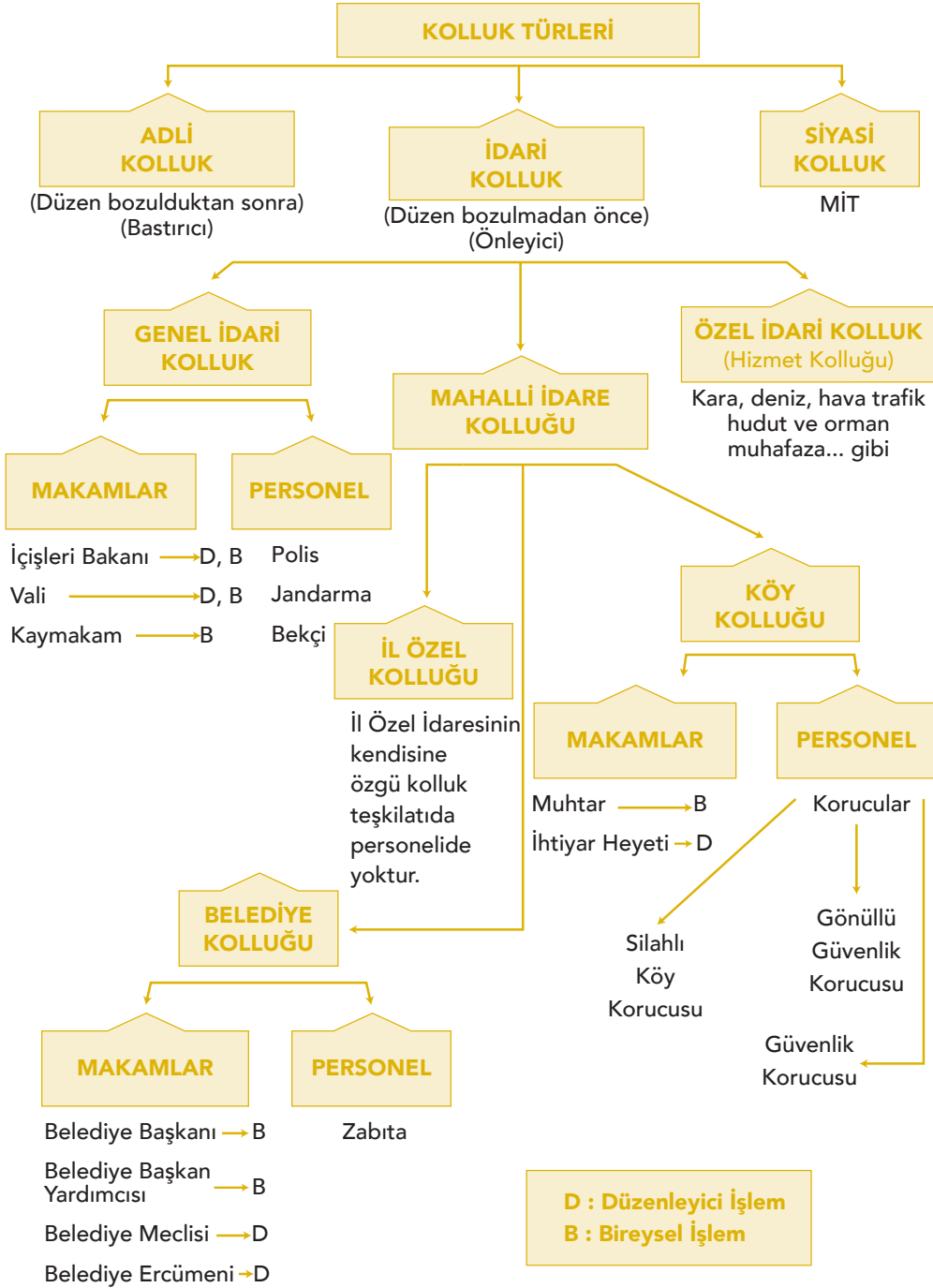
Yasama (-), Yargı (-), Yürütmenin Salt Siyasal

Nitelikteki İşlemleri (-)

- Fonksiyonel anlamda idare, devletin yasama, yargı ve yürütmenin salt siyasal nitelikteki işlemlerinin dışındaki görevlerini kapsamaktadır.
- İdareyi görev (hizmet) düzeyinde açıklar.

İdari Fonksiyonun (İşlevin) Özellikleri

- Temel amacı kamu yararadır.
- Konusu kamu hizmetidir.
- Kamu gücü kullanılarak yerine getirilir.

MERKEZİ İDARE

1. BAŞKENT TEŞKİLATI

A. CUMHURBAŞKANI

Cumhurbaşkanı Seçilme Koşulları

- 40 yaşını doldurmuş olmak
- Yükseköğrenim görmüş olmak
- Milletvekili seçilme yeterliliğine sahip olmak

AÇIKLAMA:

İlk kez 1982 Anayasası'yla meclis dışından bir kimsenin Cumhurbaşkanı seçilebileceği düzenlendi.

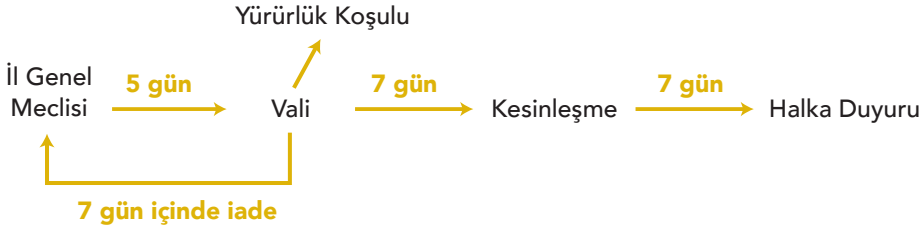
Cumhurbaşkanı Seçim Usulü

- Cumhurbaşkanı halk tarafından seçilir.
- Seçim genel, eşit ve gizli oyla, bütün yurttaki aynı günde, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır.
- Cumhurbaşkanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır.
- Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir. Ancak Cumhurbaşkanının ikinci döneminde Meclis tarafından seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi hâlinde, Cumhurbaşkanı bir defa daha aday olabilir.
- Cumhurbaşkanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev sürelerinin dolmasından önceki son Pazar günü oy verme günüdür. Görev süresi, birlikte yapılan bir önceki seçim tarihi esas alınarak belirlenir. Oy verme gününden geriye doğru hesaplanacak altmış günlük sürenin ilk günü seçimin başlangıç tarihidir.
- Seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi hâlinde bu karar kırksekiz saat içinde Resmî Gazete'de yayımlanarak ilân olunur. Bu kararın verildiği günden sonra gelen altmışıncı günü takip eden ilk Pazar günü Cumhurbaşkanı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi birlikte yapılır.
- Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması ve Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimine bir yıl veya daha az süre kalması hâlinde, Cumhurbaşkanı seçimi, makamın boşaldığı günden sonra gelen altmışıncı günü takip eden ilk Pazar günü Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimiyle birlikte yapılır.

MAHALLİ İDARELER

- Mahallî idareler; il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.
- Mahallî idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.
- Mahallî idarelerin seçimleri, beş yılda bir yapılır. Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.
- Mahallî idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahallî idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.
- Merkezî idare, mahallî idareler üzerinde, mahallî hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahallî ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idarî vesayet yetkisine sahiptir.
- Mahallî idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Cumhurbaşkanının izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezî idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.

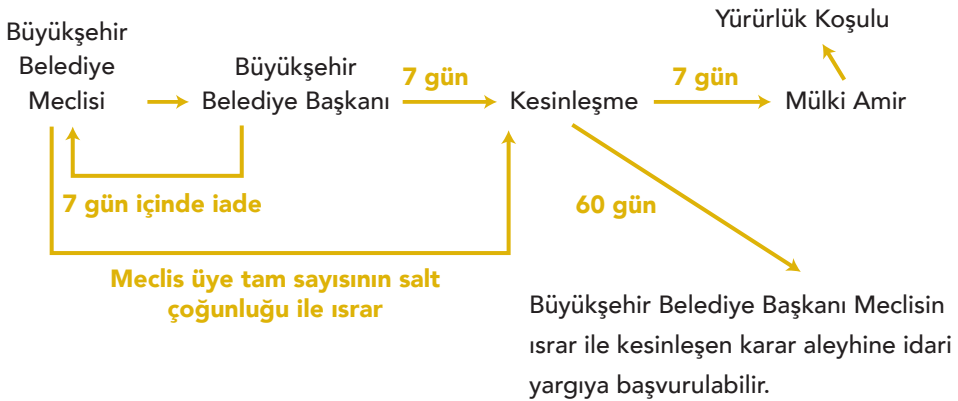
İL GENEL MECLİSİ KARARLARININ KESİNLEŞME SÜRECİ

BELEDİYE MECLİSİ KARARLARININ KESİNLEŞME SÜRECİ

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİSİ KARARLARININ KESİNLEŞME SÜRECİ

İÇİNDEKİLER

MIKRO İKTİSAT

06

MAKRO İKTİSAT

193

TÜRKİYE'NİN SOSYO-EKONOMİK YAPISI

449

İNKILAP TARİHİ

509

TÜRKÇE

643

Bazı iktisatçılara göre ise, piyasa mekanizmasının iktisadi meseleyi her zaman en etkin şekilde çözmesi mümkün değildir ve bu nedenle piyasa mekanizmasının yetersiz kaldığı durumlarda, hükümetin piyasa mekanizmasının işleyişine müdahale etmesi gerekir. Bu yaklaşımın benimsendiği piyasa ekonomilerine **karma ekonomiler** denir.

İktisat kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için ilk önce tanımda yer alan istek ve kaynak kavramlarının incelenmesi gerekir.

İSTEK

Tatmin edildiğinde haz ve doyum tatmin edilmediğinde ise acı ve üzüntü veren duyguya **istek** denir. İstekler iktisadi ve iktisadi olmayan istekler olmak üzere ikiye ayrılır. Giyinmek ve barınmak gibi mal ve hizmetler kullanılarak karşılanabilen isteklere **iktisadi istekler**, sevmek ve sevilme gibi mal ve hizmetler kullanılarak karşılanamayan isteklere ise **iktisadi olmayan istekler** denir. İktisat bilimi sadece iktisadi istekleri karşılamaya yönelik bir bilimdir. İktisadi istekler **zorunlu** ve **kültürel istekler** olmak üzere ikiye ayrılır. Beslenmek, giyinmek ve barınmak gibi insan yaşamının devamı için karşılanması zorunlu olan iktisadi isteklere zorunlu, sinemaya gitmek ve kitap okumak gibi insan yaşamının devamı için karşılanması zorunlu olmayan iktisadi isteklere ise kültürel istekler denir. İktisadi isteklerin **tekrarlanır olmak** ve **sınırsız olmak** üzere iki önemli özelliği vardır.

1. Tekrarlanır Olmak

İktisadi istekler bir kere karşılanarak ortadan kaldırılamazlar. Örneğin öğle yemeği yiyen bir insan akşam olduğunda tekrar yemek yemeyi isteyecektir. Dolayısıyla iktisadi istekler sürekli olarak tekrarlanırlar.

2. Sınırsız Olmak

İktisadi istekler de bir istek karşılandığında yeni bir istek ortaya çıkmaktadır. Örneğin beslenme isteğini karşılayan bir insan giyinme, barınma, sinemaya gitme, seyahat etme gibi çok sayıda başka isteğini de karşılamak ister. Dolayısıyla iktisadi istekler sınırsızdırlar.

İktisadi istekler mallar ve hizmetler kullanılarak karşılanabildiğinden dolayı şimdi de mallar ve hizmetler kavramlarını inceleyelim.

MALLAR VE HİZMETLER

Maddi istekleri karşılamaya yarayan nesnelere **mallar ve hizmetler** denir. Aslında mallar ile hizmetler arasında da bir fark vardır. Malların stoklanması ve mülkiyetinin başka bir kişiye devredilmesi mümkünken, hizmetlerin ise stoklanması ve dolayısıyla mülkiyetinin başka bir kişiye devredilmesi mümkün değildir. Diğer bir ifadeyle malların üretildikten sonra stoklanabilme özelliğinden dolayı üretildiği tarihten farklı bir tarihte tüketilebilmesi mümkünken, hizmetlerin malların tersine üretildikleri anda tüketilmeleri gerekir.

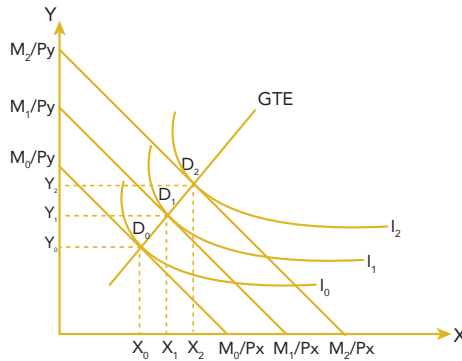
Buzdolabı, televizyon ve araba mallara birer örnek iken, eğitim, sağlık ve ulaşım da hizmetlere birer örnektir. Ancak mallar ve hizmetler arasındaki bu farklılığa rağmen iktisatta mallar kavramı ile mallar ve hizmetler kavramı genelde eşanlamı olarak kullanılır. Böylece tersi belirtilmediği sürece mallar kavramı mallar ve hizmetler kavramlarının ikisini de kapsamaktadır. Mallar **serbest mallar-iktisadi mallar** ve **tüketim malları-üretim malları** olmak üzere iki gruba ayrılırlar.

Talebin fiyat esnekliğinin sonsuz olması durumunda ise fiyat tüketim eğrisi elde edilemez. Çünkü fiyat tüketim eğrisi denge noktalarının birleştirilmesi ile elde edilen bir eğridir. Ancak esnekliğin sonsuz olması durumunda talep eğrisi yatay eksene paralel olduğundan, fiyattaki küçük bir artış durumunda satın alınmak istenen miktar sıfıra düşerken, fiyattaki küçük bir azalış durumunda ise satın alınmak istenen miktar sonsuz olmaktadır. Dolayısıyla fiyattaki artış ya da azalış durumunda yeni bir denge noktası oluşmadığından fiyat tüketim eğrisi de elde edilemez.

TÜKETİCİNİN GELİRİNDEKİ DEĞİŞMELER

(GELİR TÜKETİM EĞRİSİNİN ELDE EDİLMESİ)

X ve Y mallarının fiyatları ve tüketicinin tercihleri sabitken gelir arttığında bütçe doğrusu sağa doğru paralel bir şekilde kayarken, gelir azaldığında ise bu defa sola doğru paralel bir şekilde kayar. M_1 kadar gelire sahip olan tüketici, gelirinin tamamını harcayarak Y malından $0-Y_1$ ve X malından ise $0-X_1$ kadar tüketerek I_1 farksızlık eğrisi üzerindeki D_1 noktasında dengededir. Tüketici gelirinin M_2 düzeyine yükselmesi durumunda, Y malından $0-Y_2$ ve X malından $0-X_2$ kadar tüketerek I_2 farksızlık eğrisi üzerindeki D_2 noktasında dengeye ulaşır. Tüketici gelirinin M_0 düzeyine düşmesi durumunda ise Y malından $0-Y_0$ ve X malından $0-X_0$ kadar tüketerek I_0 farksızlık eğrisi üzerindeki D_0 noktasında dengeye gelir.

Görüldüğü gibi tüketicinin geliri değiştikçe her yeni gelir düzeyinde, yeni bir denge noktası oluşmaktadır. Tüketicinin gelirindeki değişmeye bağlı olarak oluşan bu denge noktalarının birleştirilmesi ile elde edilen eğriye **gelir-tüketim eğrisi** denir. Gelir-tüketim eğrisi elde edilirken gelir ile tüketim arasındaki ilişki incelendiğinden, dikey ve yatay eksenlerde yer alan mallar üstün ya da düşük maldir. Dolayısıyla eksenlerde yer alan malların üstün ya da düşük mal olmaları gelir tüketim eğrisinin şeklini belirlemektedir.

Pozitif eğimli bir gelir tüketim eğrisi üzerinde yukarıya doğru gidildikçe

- ✓ Her iki mala yönelik reel gelir artar.
- ✓ Tüketicinin nominal geliri artar.
- ✓ Tüketicinin faydası artar.
- ✓ Bütçe doğrusunun eğimi değişmez.
- ✓ Farksızlık eğrisinin eğimi değişmez.
- ✓ Farksızlık eğrisinin eğiminin mutlak değerine eşit olan $MRS_{X,Y}$ değişmez.

1. BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR I

MAKRO İKTİSADİ MODELLER

Makro iktisadi modellerde ekonominin; hanehalkı sektörü, işalemi sektörü, hükümet sektörü ve dış ticaret sektörü olmak üzere dört sektörden; mal piyasası, para piyasası, tahvil piyasası ve emek piyasası olmak üzere dört piyasadan oluştuğu ve tüketim, yatırım ve tasarruf olmak üzere de üç temel kavram üzerine inşa edildiği kabul edilir.

Ekonomideki Sektörler	Ekonomideki Piyasalar	Kullanılan Temel Kavramlar
Hanehalkı Sektörü	Mal Piyasası	Tüketim
İşalemi Sektörü	Para Piyasası	Yatırım
Hükümet Sektörü	Tahvil Piyasası	Tasarruf
Dış Ticaret Sektörü	Emek Piyasası	

Hanehalkı Sektörü

Hanehalkı sektörü ekonomideki tüm aileleri kapsar ve aile üyelerine tüketici denir. Tüm tüketicilerin amacı faydasını maksimize etmektir. Hanehalkı sektörü tüketim ve tasarruf olmak üzere iki ekonomik faaliyette bulunurken, emek piyasasında arz eden ancak mal, para ve tahvil piyasalarında ise talep eden konumdur.

İşalemi Sektörü

İşalemi sektörü ekonomideki tüm firmalardan oluşur ve tüm firmaların amacı kârını maksimize etmektir. İşalemi sektörü yatırım ve tasarruf olmak üzere iki ekonomik faaliyette bulunur. İşalemi sektörünün tasarruflarına **dağıtılmayan kurum kârları** denir. İşalemi sektörü mal ve emek piyasasında talep eden, mal ve tahvil piyasasında ise arz eden konumdur.

İktisatta hanehalkı ve işalemi sektörleri birlikte **özel sektör** olarak adlandırılır.

Hükümet Sektörü

Hükümet sektörü bir ekonomideki tüm kamu kurum ve kuruluşlarını kapsar. Hükümet sektörü mal ve emek piyasasında talep eden, para ve tahvil piyasasında ise arz eden konumdur.

Dış Ticaret Sektörü

Bir ekonominin diğer ülkelerle yani dış âlemlle olan tüm iktisadi ilişkilerinin toplulaştırıldığı sektöre dış ticaret sektörü denir. Dış ticaret sektörü, bir ekonominin dış âleme mal satması anlamına gelen ihracat ile mal satın alması anlamına gelen ithalat ve ekonomiler arasındaki mali sermaye hareketlerini kapsar. Dış ticaret sektörü hem mal ve tahvil piyasasında talep eden hem de yine mal ve tahvil piyasasında arz eden konumdur.

Sektörleri ve sektörlerin piyasalarla olan ilişkisini kısaca inceledikten sonra şimdi de üç temel kavram olan tüketim, yatırım ve tasarruf kavramları üzerinde durulacaktır. Bu kavramlar analiz edilirken ulusal tüketim, ulusal yatırım ve ulusal tasarruf olmak üzere üç başlık altında incelenirler.

GSYİH

$$\text{Katma Değer+Net Dolaylı Vergi} = C + I + G + NX = \text{Ücret+Rant+Faiz+Net Kâr+Amortisman+Net Dolaylı Vergi}$$

TOPLAM ÜRETİM
YAKLAŞIMI

TOPLAM HARCAMA
YAKLAŞIMI

TOPLAM GELİR
YAKLAŞIMI

DİKKAT

TÜFE temel yıla göre, yıllık enflasyon oranı Aralık ayına ait TÜFE değerinin bir önceki yılın aynı ayına ait TÜFE değerine göre yüzde değişimi ile hesaplanır.

DİKKAT

- ✓ Sepetin fiyatının azalarak da olsa artmasına yani enflasyon oranının düşmesine **dezenflasyon** denir.
- ✓ Sepetin fiyatının düşmesine yani enflasyon oranının negatif çıkmasına **deflasyon** denir.

Yıllık enflasyonun tek haneli olduğu duruma **sürünen (ılımlı)**, çift haneli olduğu duruma **dört nala (yüksek)**, üç haneli sayılara ulaşmış kontrol edilemez duruma gelmesine **hiper enflasyon** denir.

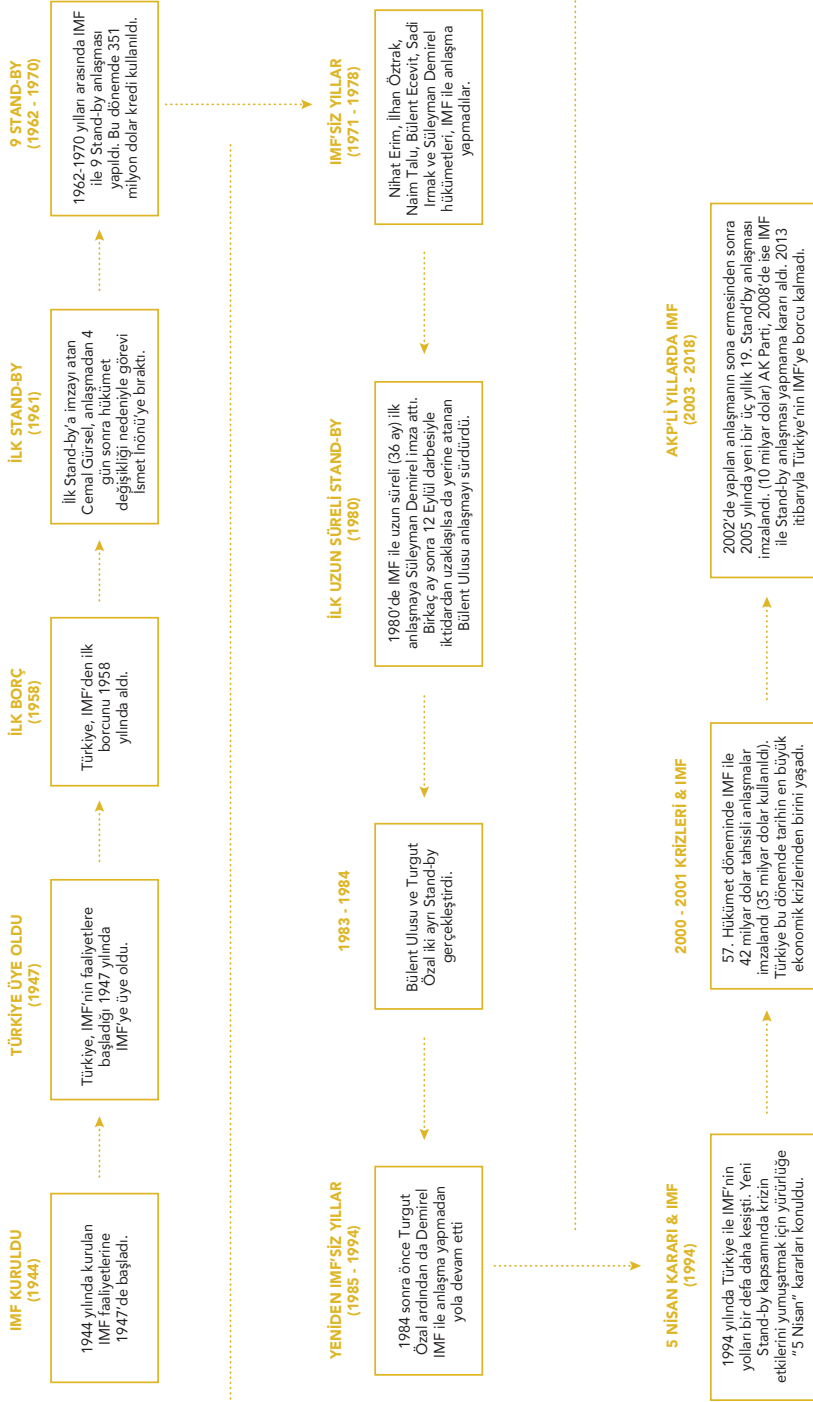
ZİNCİRLEME LASPEYRES

TÜFE sepetinin uzun yılları kapsayan anlamlı bir zaman serisi oluşturabilmesi için, tüketim kalıbındaki değişimleri yansıtmaları gerekir. Bunun için belirli aralıklar ile sepet güncellenmelidir. Ayrıca TÜFE sepetinin ortalama bir hanenin satınalma gücündeki değişimi ölçebilmesi için mevsimsellik içeren fiyat hareketlerinden arındırılması gerekir. Bunun için yıl içerisinde harcama tutarı mevsimsellik gösteren harcama gruplarının ağırlıkları yıl içerisinde değiştirilmelidir. TÜFE sepetinin, her aralık ayında güncellenerek ve mevsimsellik gösteren harcama gruplarının ağırlıklarının değiştirilerek hesaplanmasına **zincirleme Laspeyres** denir. Örneğin cep telefonunun olmadığı dönemlerde ankesörlü telefonlar kullanıldığından jeton ve telefon kartları ortalama bir tüketicinin harcamaları arasında önemli bir yer tutmaktaydı. Günümüzde jeton ve telefon kartlarının yerini cep telefonu ve cep telefonu görüşme ücreti aldı. Benzer şekilde internet kullanımı için ödenen ücretler de ortalama bir tüketicinin harcamaları arasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle TÜFE sepetinden jeton ve telefon kartlarının çıkarılarak yerine cep telefonu, cep telefonu görüşme ücreti ve internet ücretinin eklenmesi gerekir. Ayrıca ortalama bir tüketicinin yaz aylarında bol olduğu için meyve ve sebze harcamaları artarken, kış aylarında ise yakıt harcamaları artmaktadır. Dolayısıyla yaz aylarında meyve ve sebzelerin ağırlığının yükseltilmesi gerekirken, kış aylarında yakıt harcamalarının ağırlığı yükseltilmelidir.

TÜFE Sepetini Etkileyen Faktörler

- ✓ TÜFE sepetinde yer alan mal ve hizmetlerin fiyatları, piyasa fiyatları olduğundan içerisinde KDV ve ÖTV vb. dolaylı vergiler de bulunmaktadır. Dolayısıyla dolaylı vergi oranlarında meydana gelen değişimler TÜFE sepetini etkilemektedir.
- ✓ Piyasa fiyatlarında meydana gelen dönemsel indirimler ve kampanyalar TÜFE sepetini etkilemektedir.
- ✓ TÜFE sepetinin içerisinde yer alan enerji ürünleri, alkollü içecekler ve tütün ürünleri ve bazı gıda ve teknolojik ürünler ithal mallardır. Dolayısıyla kur ve gümrük tarifelerindeki değişiklikler TÜFE sepetini etkilemektedir.
- ✓ Enerji ürünlerinde dışa bağımlı olduğumuz için bu ürünlerin fiyatları, ekonominin genel dinamiklerinden ve yerel piyasa koşullarından bağımsız olarak belirlenmektedir. Bu nedenle enerji üreticisi ülkelerdeki siyasi gerginlikler gibi beklenmedik arz şokları TÜFE sepetini etkilemektedir.

TÜRKİYE'NİN IMF SERÜVENİ

Osmanlı Devleti'nin Dağılmaktan Kurtarma Amacı ile Ortaya Çıkan Fikir Akımları

Fikir Akımı	Savunucuları	Amaç	Akımın Etkili Olduğu Dönem	Akımın Sona Erdiği Dönem
Batıcılık	- Abdullah Cevdet - Celal Nuri	Batı'nın bilim, Teknik ve askeri alanlardaki üstünlüğünden yararlanılarak devletin kurtarılacağı düşüncesi	Lale Devri Ve Tanzimat Dönemi	
Osmanlıcılık	Genç Osmanlılar	Dağılmayı önlemek için dil, din, ırk, mezhep farkı gözetmeksizin Osmanlı sınırları içinde yaşayan tüm toplulukları hak ve ödevler bakımından eşit duruma getirme ve bir "Osmanlı toplumu" oluşturma fikri	Tanzimat Dönemi I. Meşrutiyet	I. Balkan Savaşı'nda Arnavutluk'un bağımsızlığını ilan etmesiyle etkisinin kalmadığı anlaşılmıştır
İslamcılık	- Mehmet Akif - Sait Halim Paşa	Batı emperyalizminin dünya devletleri arasında yayılması karşısında ülkelerinin sömürülmesine karşı tepki gösteren Müslümanları halifelik kurumu altında birleştirip birlik ve beraberliği sağlama isteği	II. Abdülhamit (İstibdat) Dönemi	I. Dünya Savaşı'nda Arapların, Osmanlıya karşı İngilizlerin yanında yer almasıyla önemini yitirmiştir.
Türkçülük (Turancılık)	- Ziya Gökalp - Mehmet Emin Yurdakul - Ömer Seyfettin - Yusuf Akçura - İsmail Gaspıralı - Mehmet Emin Resulzade	Osmanlı Devleti'nin son yıllarında Osmanlıcılık ve İslamcılık akımlarına karşı Türk milliyetçiliğinin esas alınması düşüncesi	II. Meşrutiyet Dönemi	Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nı kaybetmesiyle önemini yitirmiştir.
Ademi-merkeziyetçilik	Ahrar Fırkası kurucusu Prens Sabahattin	Federal yönetim ve liberal ekonomi ile devletin sürekliliğini sağlamak	II. Meşrutiyet Dönemi	

Edebiyat: Makale, hikaye, şiir, uyak, beyit...

Müzik: Beste, nota, solfej, melodi...

Tıp: Pansuman, akne, bakteri, narkoz...

Matematik: Türev, aç, basamak, dikdörtgen, logaritma...

Astronomi: Atmosfer, gök taşı, meteor...

NOT 1: Bir sözcüğün terim olması için mutlaka bir bilim, sanat ya da meslek alanıyla ilgili kullanılması gerekir.

- * Artık bu olaya bir **nokta** koyalım. (terim değildir.)
- * Anlamca tamamlanmış cümlelerin sonuna **nokta** konur. (terim)

NOT 2: Bir sözcük birçok dalda terim olabilir.

- * Bitkiyi toprağa **kökleri** bağlar. (Biyoloji)
- * Dokuz, **kök** dışına üç olarak çıkar. (Matematik)
- * Derste ek **kök** konusunu işledik. (Türkçe)

5) YANSIMA SÖZCÜKLER

Doğada çıkan seslerden türetilmiş sözcüklere denir. Bu sesler insan, hayvan ya da cansız varlıklardan çıkabilir.

- * gıcırdamak, fısıltı, melemek, uğultu, patırtı, çıtırtı
- * ***Şırl şırl** akan sular insana huzur veriyor
- * Dışarıdaki **gürültüden** ders çalışmıyorum.
- * Sineğin **vızıltısından** uyuyamadım.
- * Yan odadan **tıkırtılar** geliyor
- * Köpeğimiz konuklarınızı görünce **havladı**.
- * Köyde sabahleyin koyunların **meleyişleriyle** uyandık..
- * Kardeşimin **horultusundan** uyuyamadım.